REPUBLIKA SLOVENIJA
VLADA REPUBLIKE SLOVENIJE

Gregorčičeva 20–25, SI-1001 Ljubljana

T: +386 1 478 1000
F: +386 1 478 1607
E: gp.gs@gov.si
http://www.vlada.si/

Številka: 00104-235/2017/5
Datum: 18. 5. 2017

Odgovor na poslansko vprašanje Žana Mahniča v zvezi z izvajanjem nadzora na zunanji schengenski meji

Poslanec Žan Mahnič je na Vlado RS naslovil pisno poslansko vprašanje glede izvajanja nadzora na zunanji schengenski meji. Pri tem se je navezal na izjave generalnega direktorja Policije Marjana Fanka, ki je kot enega glavnih razlogov za izvajanje takšne strožje kontrole izpostavil varnost. Ob tem je opozoril, da se je varnostna situacija spremenila in da terorizem tudi za Slovenijo ni več nekaj eksotičnega. Tako naj bi po njegovih navedbah v Sloveniji odkrili od 40 do 50 oseb, ki so imele povezave s terorizmom.

Odgovor Vlade Republike Slovenije:

1. **V katerem časovnem obdobju je organ odkrivanja odkril od 40 do 50 oseb, ki so imele povezave s terorizmom?**

Slovenska policija je v notranjosti in v okviru mejne kontrole na zunanji in notranji meji v letu 2015 zabeležila - 13 zadetkov, 2016 - 47 zadetkov in 2017 - 13 zadetkov. Schengenski informacijski sistem deluje na način, zadetka, oziroma sistema HIT – NO HIT. Ko policist opravi iskanje v SIS (preko nacionalnega policijskega informacijskega sistema) in ugotovi, da obstaja razpis ukrepa, ki ustreza vnesenim podatkom, se to imenuje zadetek ali »hit«. Ko smo npr. v letu 2015 zabeležili 13 zadetkov, to ne pomeni, da je imela slovenska policija v postopku 13 različnih oseb, temveč da je beležila 13 zadetkov zoper osebe, ki so vnesene v SIS na podlagi tretjega odstavka 36. člena Sklepa Sveta 2007/533/PNZ. Osebe, ki so vnesene v SIS na podlagi tretjega odstavka 36. člena Sklepa Sveta 2007/533/PNZ, se vnesejo na podlagi zahteve organov, pristojnih za nacionalno varnost, kadar se iz operativnih razlogov zbira informacije o vseh pomembnih okoliščinah, potrebnih za preprečitev resne grožnje, za katero je osumljena določena oseba, ali drugih resnih groženj notranji ali zunanji nacionalni varnosti. Trenutno države članice, ki vnašajo osebe v SIS na podlagi tretjega odstavka 36. člena Sklepa Sveta 2007/533/PNZ, v večini primerov vnašajo osebe, ki so bodisi simpatizerji terorističnih organizacij, oziroma se jih sumi, da so storilci kaznivih dejanj z obeležjem terorizma. Gre tako za državljane tretjih držav, kot tudi državljane EU.

2. **Kako je organ odkrivanja ukrepal v teh primerih in kakšni so bili zaključki postopkov v teh primerih?**

Slovenska policija v primerih tovrstnih zadetkov izvede vse potrebne aktivnosti predvidene na podlagi izdelanega mednarodnega protokola, ki temelji na tretjem odstavku 36. člena Sklepa Sveta 2007/533/PNZ. V prvi fazi se državo, ki je razpisala navedeni ukrep v SIS, takoj o tem

obvešča po telefonu in nato še pisno po posebnem zaščitenem kanalu. Vzporedno se izvede preverjanje po vseh dostopnih bazah podatkov, tako nacionalnih, kot mednarodnih (Europol, Interpol). Nadaljnje ukrepanje je odvisno predvsem od:

- namena razpisanega ukrepa, kjer gre npr. lahko za prikrito ali namensko kontrolo, kar je v nadaljevanju zopet v soodvisnosti od spodaj navedenih okoliščin;
- razpoložljivih varnostno relevantnih informacij, ki se vežejo na osebo v postopku;
- sprejetih oziroma podanih navodil s strani države razpisnice ukrepa;
- stopnje ocene ogrožanja, ki ga obravnavana oseba predstavlja za nacionalno oziroma mednarodno varnost, iz česar v nadaljevanju izhaja tudi operativni interes po izvedbi nadaljnjih aktivnosti policije, SOVA in na mednarodni ravni tujih varnostnih organov.

Slovenija je v preteklem obdobju treh let v okviru izvajanja policijskih nalog odkrila tri državljane Francije povezane s fenomenom tujih terorističnih borcev, ki so potovali čez ozemlje Republike Slovenije. Slednjim je bila odvzeta prostost in so bili po zaključenih postopkih v Republiki Sloveniji, na podlagi evropskih pripornih nalogov, izdanih s strani pravosodnih organov Francije, predani v nadaljnjo obravnavo varnostnim organom Francije. V drugem primeru je bil odkrit prav tako državljan Francije, ki je bil na podlagi odkritja Slovenske policije in uspešnega sodelovanja s francoskimi varnostnimi organi, prijet ob vstopu v Francijo. V več primerih smo posredovali zelo pomembne ugotovitve tujim varnostnim organom, katere so jim bile v pomoč pri realizaciji odmevnejših proti terorističnih preiskav.

3. Ker upravičeno predvidevam, da organ odkrivanja v teh primerih ni storil ničesar, sprašujem, kako Vlada Republike Slovenije zagotavlja varnost državljank in državljanov?

Slovenija ima za potrebe odzivanja na grožnje terorizma v veljavi celovit sistem, ki vključuje tako sistemske, kot tudi konkretne operativne aktivnosti. Pri tem zasledujemo izrazito preventivno naravnan pristop, ki temelji na kriminalni prevenciji, t.j. zgodnjem odkrivanju odklonskih ravnanj in preprečevanju le-teh, ter generalni prevenciji, kjer se policija tesno povezuje z na nacionalni ravni pristojnimi deležniki.

Na področju odzivanja je Slovenija prvenstveno usmerjena v zagotavljanje učinkovitega sodelovanja vseh služb, vključno z zagotavljanjem ustrezne medsebojne komunikacije in koordinacije v takšnih primerih. To velja tako za nacionalno kot mednarodno raven.

Da bi se zagotovilo ustrezno in pravočasno odkrivanje in preprečevanje namer teroristov, je ključnega pomena zagotavljanje permanentnega usposabljanja. Poleg lastnih dobrih praks, Slovenija kjer je to potrebno, uvaja tudi na mednarodni ravni uveljavljene dobre prakse. Usposabljanja in veščine so namenjene v prvi vrsti operativni ravni, ki se pri varovanju državne meje in zagotavljanju varnosti v notranjosti kot prva srečuje s terorizmom povezanimi tveganji.

Ukrepanje v konkretnih primerih je opisano v odgovoru na 2. vprašanje.

4. Ali se je Vlada Republike Slovenije iz primera Roka Žavbija kaj naučila ali bodo, na žalost, še potrebni takšni primeri?

Slovenska policija si je na podlagi obravnave preteklih primerov izoblikovala dobre prakse, ki so postali uveljavljen standard za ukrepanje v podobnih primerih. Še več, tovrstne izkušnje so bile upoštevane tudi pri oblikovanju EU praks, konkretnih priročnikov in liste indikatorjev za zgodnje odkrivanje in preprečevanje tujih terorističnih borcev.

Na osnovi pretekle prakse danes bolje razumemo razloge za njihov nastanek, pojave/dogodke v povezavi s terorizmom in prej prepoznamo nove oblike modusov, ki bi lahko predstavljali potencialno nevarnost za Republiko Slovenijo. To nam omogoča pravočasnejše prepoznavanje operativno zanimivih posameznikov ter preprečevanje pripravljalnih dejanj in načrtovanja, s čimer se bistveno oslabi povezava do akta terorizma.

Primer Rok Žavbi je pokazal na to, da smo izbrali ustrezen pristop obravnave, tako na sistemsko strateški ravni, kot tudi sami operativni ravni, ki je pod vodstvom Specializiranega državnega tožilstva, ob sodelovanju Eurojust-a, potekal več let. Večletne aktivnosti v kontekstu spremljanja varnostne grožnje terorizma v Sloveniji in okolici so na koncu pripeljale do uspešne aretacije slovenskega državljana in zagotovile vrsto dokazov. Rok Žavbi je bil na podlagi evropskega pripornega naloga predan Italiji, kateri je Slovenija v sklopu sodelovanja pod okriljem Eurojusta, zagotovila del dokazov, tako da očitke o neustreznem odzivu Slovenije v celoti zavračamo.